

2. Dvě vrby u hřbitova v Hradci nad Moravicí.

Jde o nejčastěji vysazované „smuteční vrby“, botanickým pojmenováním vrba náhrobní, *Salix x sepulcralis*. Patří ke křížencům převisle rostoucí formy naší vrby bílé (*Salix alba* 'Tristis' x *Salix babylonica*). Věk asi 40-50 let.

K cenným vlastnostem patří kromě specificky okrasného vzhledu také pozdní opad listů a jen samčí jehnědy (kočičky), tedy bez tvorby bíle ochmýřených semen. Posuzované vrby rostou před zdí s hlavní hřbitovní branou. Jejich koruny byly už několikrát upraveny redukčním ořezem. V původním stavu zasahovaly jak nad hrobová místa za hřbitovní zdí, tak nad oblouk zpevněné komunikace, i v místě blízko vrb využívaný k parkování aut.

2a. Charakteristika vrby bližší ke hřbitovní bráně, asi 2 m před hřbitovní zdí.

Oblý vrch koruny dosahuje výšky 13 metrů. Obvod kmene ve výčetní výšce 1,3 m je 265 cm, tomu odpovídá tloušťka 84 cm. Ve výšce 4 metry od země se kmen dělí na dvě kosterní ramena. Dnes, po dřívějších ořezech silných větví kostry, koruna zvláště v horní části stromu zmlazuje, prutovitě obrůstá.

Celková šířka koruny je 9 metrů. Nejsou zde keříčky parazitického jmelí.

Kmen má několik poranění. Zvláště tam slabě obrůstá, a to i u země. Ořez kmenového obrostu je proveden neodborně.

Od úžlabí dvou kosterních ramen dolů po kmeni je několik plodnic dřevokazné houby, jsou rezavě hnědé s bělavými okraji. Přirostlé jsou celou plochou a polštářkovitě vyklenuté. (Na rozdíl od jiného druhu nemají konzolovitý tvar plodnic, přichycených ke kůře či dřevu jen jednou stranou a pak tvarově kopytovité nebo kloboukaté.)

Ploše přirostlé plodnice má ohňovec tečkovaný (*Fomitoporia punctata*, synonymum *Phellinus punctatus*). Je to dřevokazná houba typu saproparazit, napadající mrtvé i živé dřevo dřevin, především vrb. Patří k hojným a nejvíce nebezpečným druhům, které podhoubím oslabují pevnost dřeva hnilobami.

Několik mladších plodnic je tu na západní straně kmene, od horní části kmene (pod úžlabím zdvojení) až blízko k patě kmene. Jejich oválné tvary mají velikost 5 až 20 cm. Ohňovce jsou víceleté, lze proto předpokládat další rozvoj jejich plodnic i podhoubí. Patří k závažným dřevokazným houbám.

(Plodnice blízko úžlabí v horní části kmene je tvarem poněkud odlišná, ale i kdyby šlo o ohňovec obecný (*Phellinus igniarius*), je to druh stejně parazitický a nebezpečný.)

Hodnocení stavu stromu

Stav posuzované vrby specifikují podle pětibodové stupnice obsažené v obecně užívané Metodice AOPK k hodnocení zdravotního stavu a fyziologické vitality stromů.

Zdravotní stav je „silně narušený“:

Rozsah napadení ohňovcem, parazitickou dřevokaznou houbou, je už rizikový. Výskyt několika plodnic uvedeného druhu a pravděpodobně už masivní rozvoj agresivního podhoubí dává předpoklad rychlého snižování pevnosti dřeva vlivem jeho rozkladu a hnilobných procesů.

Vitalita je jen „mírně narušená“, bez stagnace růstu a bez prosychání v koruně.

Zatím na stupni 1, podle ještě dobrého obrůstání zkrácených kosterních větví v minulých letech. Zvětšování objemu koruny bude však postupně zvyšovat zátěž zdravotními vadami narušených míst (úžlabí kostry a kmen).

Celkově: Stav této vrby podle kritérií Metodiky AOPK je „silně narušený“:

Doporučuji odstranit tento zdravotně závadný strom (stupeň 4) neodkladně.

Jeho stav je už závažný. V blízkosti kamenného kříže u hřbitovní brány a také místa pro parkování aut je riziko destrukce stromu a škod na majetku a zdraví.

Proto neshledávám žádný důvod po ochranu podle zákona o ochraně zeleně na nelesní půdě. Problémem tu není fyziologický stav této vrby, ale „silně narušená“ pevnost dřeva kmene, asi i kostry koruny rozvojem parazitické dřevokazné houby.

2b. Charakteristiky smuteční vrby rostoucí dále od hřbitovní brány.

Tento strom má výšku 12 metrů. Jeho koruna je po dřívějších ořezech jen 9 metrů široká. Byla dříve a zůstává méně prostorná než sousední vrba, pravděpodobně stejně starý exemplář.

Kmen má obvod 188 cm, tloušťka 60 cm. Od 2 metrů dolů má odumřelý pás kůry. Také u tohoto stromu jsou zkrácené kosterní větve, v místě ořezů 15 až 20 cm silné. Mohlo zde dojít k infekci ran spórymi dřevokazných hub.

V koruně nejsou ani malé keříky jmelí, nejsou zde plodnice dřevokazných hub. Neobjevují se ani na kmeni.

Hodnocení stavu stromu

Stav této vrby není zatím závažný. Zvláště vezmeme-li v úvahu méně objemnou, už zredukovanou korunu. Má však nekrózy kůry na kmeni. Proto je nutná častější zdravotní kontrola stavu, především pokud jde o výskyt plodnic dřevokazných hub. Ty by se mohly objevit s větší pravděpodobností na kmeni s nekrózou kůry, než v koruně.

Hodnocení bere v úvahu i to, že stromové vrby – včetně vrby bílé a její smuteční formy – jsou dřeviny krátkověké. Jejich výškový i tloušťkový přírůst je ale silný, s důsledkem řídkého dřeva.

Zdravotní stav je zhoršený, má „narušení zásadnějšího charakteru“ (stupeň 2).

Kmen má na jedné straně od úrovně úžlabí (ve výšce 2 m) až dolů k zemi odlišně zbarvený (šedavý) pruh kůry šířky 10 až 15 cm. Pod ním je velmi pravděpodobně odumřelý, více či méně hnilobný pruh dřeva.

Vitalita je jen „mírně narušená“, bez stagnace růstu a bez prosychání v koruně.

Tedy zatím na stupni 1, podle ještě dobrého obrůstání zkrácených kosterních větví v minulých obdobích. Nemusí se to zhoršit ani v nejbližším vegetačním období, protože zredukovaná koruna bude dostatečně zásobovaná z kořenů, zatím s převahou podílu zdravé struktury dřeva kmene.

Celkově: podle průzkumu v lednu 2020 bylo zjištěno zhoršení zdravotního stavu této vrby, do značné míry také snížení perspektivy jejího růstu a věku. Zatím to nemá závažné důsledky pro ponechání v místě růstu, pokud se neobjeví plodnice dřevokazných hub u paty stromu nebo na jeho kmene.

Když je však zjištěno hnilobné narušení obvodového dřeva kmenů, zhoršuje to hodnocení zdravotního stavu. Příčinou bývá nejčastěji poranění, např. i neodborný ořez a neošetření ran.

IV. Závěr posudku.

~~Douglaska tisolistá, vysoký strom v Žimrovicích~~

~~u bytových domů č. 197, 198 a 199 je v dobrém stavu, v místě růstu s dobrou ozdravnou a ještě i vzhledovou funkcí. Vyžaduje ale úpravu zlomů větví na západní straně koruny.~~

Smuteční vrba v Hradci nad Moravicí u zdi hřbitova v blízkosti brány.

Strom je napadený parazitickou dřevokaznou houbou. Je zde riziko destrukce stromu a škod na majetku a zdraví. Doporučuji strom brzy odstranit!

Smuteční vrba v Hradci nad Moravicí dále od brány hřbitova

vykazuje sice zhoršený zdravotní stav s odumíráním úzkého pásu obvodového dřeva kmene a kůry. Stav ale není zatím rizikový, lze však očekávat výskyt plodnic dřevokazných hub. Častá kontrola je nutná.

Znalecká doložka.

Tento znalecký posudek jsem podal jako znalec jmenovaný rozhodnutím Krajského soudu v Ostravě ze dne 12.5.1992, číslo jednací Spr.2074/92, a to pro obor ochrana přírody, dendrologie, tvorba a ochrana krajiny. Znalecký úkon je zapsán pod pořadovým číslem 147/20 znaleckého deníku. Znalecký posudek má kromě krycího listu 5 číslovaných stran a předává se zadavateli ve dvou vyhotoveních.

V Opavě, 24. ledna 2020.

